

52/2007. (IX. 26.) AB határozat

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottságnak országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ív mintapéldányának, illetve az azon szereplő kérdés hitelesítésével kapcsolatban hozott határozata ellen benyújtott kifogás tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 153/2007. (VI. 11.) OVB határozatát helybenhagyja. Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

I.

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 130. § (1) bekezdése alapján kifogást nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz az Országos Választási Bizottság (a továbbiakban: OVB) 153/2007. (VI. 11.) OVB határozata ellen, amelyben az OVB határozatának megsemmisítését és az OVB új eljárásra utasítását kéri.

A 153/2007. (VI. 11.) OVB határozat a Magyar Közlöny 74. számában, 2007. június 13-án jelent meg. A kifogást 2007. június 26-án - a Ve. 130. § (1) bekezdésében előírt határidőn belül - terjesztették elő.

Az OVB vitatott határozatában megtagadta annak a népi kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív mintapéldányának a hitelesítését, amelyen a következő kérdés szerepel:

„Egyetért-e Ön azzal, hogy az Országgyűlés elfogultsága és pártos döntései miatt mentse fel tisztsége alól Szigeti Pétert, az Országos Választási Bizottság elnökét?”

Az OVB a hitelesítést megtagadó határozatát arra alapította, hogy a kérdés nem felel meg az Alkotmány 28/B. § (1) bekezdésében foglaltaknak, mely szerint országos népi kezdeményezés tárgya csak az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet. A Ve. tételesen meghatározza a választási bizottság tagjai megbízásának megszűnési eseteit, ezek között a választott tag felmentése nem szerepel.

Megállapította az OVB azt is, hogy a kérdés nem felel meg az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 13. § (1) bekezdésében foglalt egyértelműség követelményének sem, mert a kérdésből nem állapítható meg, hogy a kezdeményező az OVB jelenlegi elnökét csak az elnöki tisztségéből kívánja felmentetni, vagy a kezdeményezéssel testületi tagságát is meg kívánja-e szüntetni.

A kifogás benyújtói szerint az OVB határozata nem felel meg az Alkotmány és az országos népi kezdeményezésre vonatkozó más jogszabályok rendelkezéseinek.

A Ve. 23. § (4) bekezdése alapján az OVB 5 tagjának megválasztása az Országgyűlés hatáskörébe tartozik. Ebből következően az OVB létrehozatala országgyűlési hatáskör, ennél fogva akár egyedi döntés, akár a vonatkozó szabályok megváltoztatására irányuló törvényi szabály megalkotásának indítványozása országos népi kezdeményezés tárgya lehet. Az indítványozók szerint az, hogy a Ve. nem tartalmaz rendelkezést az OVB tagjainak felmentésére, az Országgyűlés hatáskörét nem teszi kérdésessé, és úgy sem értelmezhető, hogy a hatályos törvényi rendelkezéseket ne lehetne a népi kezdeményezés következtében módosítani. Ennek megítélése az Országgyűlés hatáskörébe tartozik.

A kifogást benyújtók álláspontja szerint az OVB határozatában az országos népi kezdeményezés teljesíthetőségéről döntött, és ezzel elvonta az Országgyűlés hatáskörét.

Az indítványozók kifogásolják az OVB-nek a kérdés egyértelműségével kapcsolatos álláspontját is. Az OVB az Nsztv. 13. § (1) bekezdése alapján nem tagadhatta volna meg a kérdés hitelesítését, mert az a rendelkezés kizárólag a népszavazásra vonatkozik. Álláspontjuk szerint a kérdés pontos és egyértelmű. „A kérdésben a ‘felmentés’ szó használatának szakszerű értelmezését jogszabály nem írja elő, ennek következtében a szó tartalmának értelmezését a köznyelvben élő tartalma szerint kell megítélni, amely azt fejezi ki, hogy az indítványozó a megjelölt személy működését az OVB-ben semmilyen formában nem kívánja.”

II.

A kifogás elbírálása során az Alkotmánybíróság az alábbi jogszabályi rendelkezések alapján hozta meg döntését:

1. Az Alkotmánynak a kifogásban érintett rendelkezései:

„28/B. § (1) Országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet.”

„28/D. § Országos népi kezdeményezést legalább 50 000 választópolgár nyújthat be. Az országos népi kezdeményezés arra irányulhat, hogy az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdést az Országgyűlés tűzze a napirendjére. Az országos népi kezdeményezésben megfogalmazott kérdést az Országgyűlés köteles megtárgyalni.”

2. Az Nsztv.-nek a népi kezdeményezésre vonatkozó szabályai:

„17. § A népi kezdeményezésnek pontosan és egyértelműen tartalmaznia kell a megtárgyalásra javasolt kérdést.

18. § Az Országos Választási Bizottság akkor tagadja meg az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

a) a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe,

b) a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek,

c) az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a választási eljárásról szóló törvényben foglalt követelményeknek.

19. § A népi kezdeményezést - az aláírásgyűjtésnek a Ve. 118/A. §-a szerinti szünetelése kivételével - az aláírásgyűjtő ív hitelesítését követő két hónapon belül egyszer lehet benyújtani az Országos Választási Bizottság elnökéhez. A pótlólag benyújtott, a kezdeményezést kiegészítő aláírások érvénytelenek.

20. § A népi kezdeményezésről a 6. § szerinti bejelentést követő három hónapon belül dönteni kell.”

3. A Ve.-nek az országos népi kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív hitelesítésére vonatkozó szabályai:

„131. § Az országos népi kezdeményezés során a 117-121. § és a 130. § (1) és (3) bekezdésének rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.”

„117. § (1) Az Országos Választási Bizottság a jogszabályi feltételeknek megfelelő aláírásgyűjtő ívet, illetőleg kérdést a benyújtástól számított harminc napon belül hitelesíti.

(2) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos határozatát nyolc napon belül a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.”

„130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet - az Alkotmánybírósághoz címezve - az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

(...)

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helyben hagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

III.

A kifogás nem megalapozott.

Az Alkotmánybíróság hatáskörét a jelen ügyben az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (Abtv.) 1. §-a *h*) pontja alapján a Ve. 130. §-a határozza meg. Az Alkotmánybíróság eljárása ebben a hatáskörben jogorvoslati természetű. Az Alkotmánybíróság az OVB határozatában, valamint a kifogásban foglaltak alapján azt vizsgálja, hogy az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítésének megtagadása során az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el [63/2002. (XII. 3.) AB határozat, ABH 2002, 342, 344.]. Az Alkotmánybíróság feladatát e hatáskörben eljárva is alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.].

A kifogás alapján az Alkotmánybíróságnak elsősorban azt kellett vizsgálnia, hogy az Nsztv. 18. § *a*) pontja alapján jogszerűen tagadta-e meg az OVB a kérdés hitelesítését arra hivatkozással, hogy az Alkotmány 28/B. § (1) bekezdése szerint az aláírásgyűjtő íven megfogalmazott kérdésben nincs helye országos népi kezdeményezésnek.

Az Alkotmány 28/B. § (1) bekezdése szerint népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet.

Az aláírásgyűjtő íven megfogalmazott kérdés konkrét személy, az OVB jelenlegi elnökének a felmentésére, azaz egyedi döntés meghozatalára irányul. Az OVB-nek tehát a kérdés hitelesítése iránti eljárásban azt kellett vizsgálnia, hogy az Országgyűlésnek van-e hatásköre az OVB elnökének felmentésére.

A választási bizottságok jogállását - így az OVB jogállását is - a Ve. szabályozza. A Ve. 21. § (1) bekezdése szerint a választási bizottságok a választópolgárok független, csak a törvénynek alárendelt szervei. A választási bizottságok e függetlenségének biztosítékaként a törvény pontosan szabályozza a választási bizottságok tagjai megbízatásának módját és a megbízatás megszűnésének eseteit. E szabályok szerint az OVB tagjait részben az Országgyűlés választja, részben az Országgyűlésben képviselőcsoporttal rendelkező pártok delegálják. A Ve. 23. § (4) bekezdése alapján az OVB öt tagját az Országgyűlés választja meg, elnökét a Ve. 28. § (2) bekezdése szerint az OVB választja a választott tagjai közül. A választási bizottságok tagjai megbízatása megszűnésének -

az OVB tagjaira is irányadó - eseteit a Ve. 26. §-a határozza meg. A Ve. e rendelkezései szerint a választási bizottságok választott tagjainak a megbízása általános szabályként határozott ideig, a következő általános választásokra létrehozott választási bizottság alakuló üléséig tart. E határozott időtartamon belül a választási bizottság választott tagjának megbízása csak a megbízás törvényes feltételeinek megszűnésével, az összeférhetetlenség megállapításával és lemondással szűnhet meg. A Ve. szabályai nem adnak felhatalmazást az Országgyűlésnek arra, hogy az OVB választott tagját, illetőleg elnökét e tisztségéből felmentse, ezért megállapítható, hogy az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán szereplő kérdés olyan döntés kezdeményezésére irányul, amelyre az Országgyűlésnek nincs hatásköre.

A kifogás benyújtóinak álláspontja szerint a Ve. 23. § (4) bekezdése, az, hogy az OVB létrehozása az Országgyűlés hatáskörébe tartozik, megalapozza az Országgyűlés hatáskörét az OVB elnökének felmentése tárgyában is, és az Országgyűlés hatáskörét nem teszi kérdéssé az sem, hogy jogi szabályozás hiányában az OVB tagjai nem menthetők fel, mert a törvényi szabályozás módosítása is az Országgyűlés hatáskörébe tartozik.

A Ve. 23. § (4) bekezdése az OVB tagjainak megválasztására jogosítja fel az Országgyűlést, e szabályból nem következik az, hogy az Országgyűlésnek hatásköre lenne az OVB tagjainak felmentésére is. A Ve. 26. §-a taxatív szabályozza az OVB tagjai megbízásának megszűnését, ilyen szabályozási mód mellett az Országgyűlés hatásköre csak tételes felhatalmazás esetén lenne megállapítható.

Az Nsztv. 17. §-a szerint a népi kezdeményezésnek egyértelműen és pontosan tartalmaznia kell a megtárgyalásra javasolt kérdést. Az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán megfogalmazott kérdés egyértelműen az OVB jelenlegi elnökének felmentésére, tehát konkrét döntésre irányul, nem értelmezhető jogalkotásra, a Ve. szabályainak módosítására irányuló kezdeményezésként.

Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az OVB jogszerűen járt el, amikor megállapította, hogy az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán szereplő kérdés nem felel meg az Alkotmány 28/B. § (1) bekezdésében a népi kezdeményezéssel szemben támasztott követelményeknek, és az Nsztv. 18. § a) pontja alapján megtagadta a kérdés hitelesítését.

Ezért az Alkotmánybíróság a kifogást elutasította és a 153/2007. (VI. 11.) OVB határozatot helybenhagyta.

Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az Alkotmány 28/B. § (1) bekezdésében foglalt követelmény sérelme miatt a hitelesítést megtagadó OVB határozatot helybenhagyta, - kialakult gyakorlatának megfelelően - nem vizsgálta, hogy a kérdés megfelel-e az egyéb alkotmányi és törvényi követelményeknek [44/2006. (X. 5.) AB határozat, ABH 2006, 553, 557.; 57/2006. (X. 13.) AB határozat, ABH 2006, 652, 656.; 17/2007. (III. 9.) AB határozat, ABK 2007. március, 242, 246.].

Az Alkotmánybíróság a határozat közzétételét az OVB határozatnak a Magyar Közlönyben való közzétételére tekintettel rendelte el.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkó Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
alkotmánybíró